

KONCEPTFORSLAG TIL NORDISK KULTURFESTIVAL 2011 (version 3, maj 2010)

1/Baggrund

Nordisk kunst og kultur har meget at byde på. Udbuddet af kulturoplevelser af høj kvalitet fortjener størst mulig opmærksomhed, synlighed og publikum. Et samarbejde mellem Københavns Kommune og Nordens Hus på Færøerne, som er repræsentant for Nordisk Ministerråd, forelægger derfor idéen om en årligt tilbagevendende nordisk kulturfestival, dels for at styrke synligheden og tilgængeligheden af nordisk kunst og kultur på tværs af landegrænserne, dels for at sætter fokus på Nordisk Råds kulturpriser.

Forløbere for initiativet er Nordiske Kulturdage, som med støtte fra Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond fandt sted i Stockholm i slutningen af oktober 2009 samt planlægningen af Nordiske Kulturdage i Reykjavik, som gennemføres i efteråret 2010.

Konceptforslag til Nordisk Kulturfestival i København 2011 er udviklet af Københavns kommune og Nordens Hus på Færøerne.

2/Formål

- At præsentere nordisk kunst og kultur i et unikt festivalformat
- At styrke faglig netværksdannelse inden for nordiske kunst- og kulturmiljøer
- At øge synligheden af Nordisk Råds priser
- At medvirke til at skabe flere opgaver og jobs for de enkelte kunstnere og øge udvekslingen af kunstnere i norden
- At synliggøre nordisk kunst og kultur på den internationale kunstfaglige scene
- At øge salget af kunst- og kulturproduktioner i norden og globalt
- At brande de nordiske hovedstæder med henblik på at øge andelen af kulturturister

3/Tidspunkt og varighed

Festivalen finder sted i København i uge 44 (1.-7. november 2011). Festivalperioden er sammenfaldende med den formelle uddeling af Nordisk Råds litteraturpris primo november 2011. Det er planen at kulturfestivalen bliver en årligt tilbagevendende begivenhed, som turnerer mellem de nordiske hovedstæder. I 2012 afholdes Kulturfestivalen i Oslo, i 2013 i Helsingfors og i 2015 i Stockholm.

4/Hovedtemaer

Det nordiske samarbejde går langt tilbage og har dybe rødder. Visionen for Nordisk Kulturfestival i København er at sætte nye kulturelle strømninger på dagsordenen og invitere markante kulturpersonligheder og kunstnere til debat. I eksperimenterende formater skal publikum tilbydes og præsenteres for kunst- og kulturoplevelser inden for de genrer, der udgør de nordiske kulturpriser – litteratur, musik og film. Derudover sættes madkunst, scenekunst og design på dagsordenen.

Nordisk Kulturfestival 2011 har 7 hovedtemaer:

- 1/ Nordisk femi-krimi
- 2/ Nordisk madkultur
- 3/ Nordisk musik i Folkeskolen
- 4/ Nordisk film og tv
- 5/ Ny Nordisk scenekunst
- 6/ Nordisk design
- 7/ Nordisk Fribysamarbejde.

Gennem de 6 første temaer vil festivalen vise hvad der i disse år rører sig inden for de nordiske kulturgener, som pt. markerer sig på den regionale og internationale

kulturscene: litteratur, madkultur, film og tv, musik, design og scenekunst. Med det 7 tema om nordisk friby-samarbejde ønsker festivalen at skabe indsigt i og debat om mulighederne for ophold i Norden for forfulgte kunstnere. Hermed sættes en politisk relateret dagsorden for ytringsfrihed i Norden og for nordisk samarbejde og identitet i forhold til Norden som kunstnerisk frizone.

Nedenfor præsenteres de 7 festivaltemaer.

Tema 1/ Nordisk Femikrimi

Femikrimier udgør sin helt egen undergruppe til krimien og indbefatter som oftest en samfundskritik, som kan føres tilbage til et kønspolitisk emne. Genren er inde i en hastig udvikling, og på det seneste har også mandlige forfattere meldt sig på banen. Det mest kendte eksempel er svenske Stieg Larsson, der med sin Millennium-trilogi giver sit bud på en kønspolitisk krimiserie.

København sætter i løbet af festivalen fokus på de litterære kvaliteter ved den nordiske femi-krimi ved arrangementer, hvor forfattere og litterater fra hele Norden deltager. Som en del af programmet inviteres "Blodgruppen"; et netværk bestående af nogle af Sveriges mest læste kriminalromanforfattere: Karin Alvtegen, Inger Frimansson, Johanne Hildebrandt, Anna Jansson, Åsa Nilsson og Karin Wahlberg.

Mulige samarbejdspartnere for præsentation og diskussion af den nordiske femikrimi vil bl.a. være: Det Kongelige Bibliotek, Kvinno, LiteraturHaus, Hoved- og lokalbiblioteker m.fl.

Tema 2/ Nordisk Madkultur

Der gemmer sig et stort, uudforsket potentiale i det nordiske køkken. Pionerer inden for gastronomien har dog i de seneste år sat især Danmark og Sverige på verdenskortet og stadig flere nordiske kokke materialiserer deres gastronomiske ambitioner i internationale priser. I den danske offentlige debat er nyligt diskuteret om kokkefaget bør kunne opnå kunststøtte i lighed med de traditionelle kulturformer. Dertil kommer at en stigende del af befolkningen er interesseret i værdier omkring mad og madkultur og efterspørgslen efter regional og lokal mad er en af de stærkeste voksende trends i Europa.

Festivalen sætter derfor fokus på ny nordisk mad for at udvikle, fremme og synliggøre de værdier og potentialer som ligger i nordiske råvarer, i den nordiske madkultur og i vores kulinariske selvforståelse. Programmet har også fokus på konsekvenserne for forskningsverdenen, landbrugets udvikling, fødevarerindustrien og turismen.

Mulige samarbejdspartnere er Københavns Madhus, Noma, Meyers Madhus, netværket omkring Food and Fun restaurationsfestivalen, Copenhagen Cooking, Projektet "Ny nordisk mad" (der skal give befolkningen i de nordiske lande smag for nordisk mad i et tidssvarende perspektiv) samt projektet "OPUS"

NB! OPUS "Optimal trivsel, udvikling og sundhed for danske børn gennem en sund Ny Nordisk Hverdagsmad" er et forskningsprojekt der i årene 2009-2013 skal bidrage til at øge børnesundheden herhjemme). OPUS drives fra LIFE - Det Biovidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet. Projektet er støttet af Nordea-fonden med 100 mio. kr.

Tema 3/ Nordisk musik i Folkeskolen

Musikken har tradition for at give plads til mange stemmer og ansigter. Ikke mindst derfor er der god mening i at bruge netop musikken til at åbne op for nye oplevelser og fællesskaber på tværs af de nordiske landegrænser og kulturer. Festivalprogrammet vil i denne sammenhæng være fokuseret på den musikalske arbejdsproces og præsentation. De involverede kunstnere

skal præsentere et bredt udsnit af rytmiske og klassiske musikere og komponister fra Norden. København er i 2009, 2010 og 2011 vært for WOMEX (verdens største koncert- og messebegivenhed for verdensmusik). WOMEX afholdes i ugen op til Kulturfestivalen og er således en oplagt samarbejdspartner i forhold til at videreføre konceptet med bl.a. "dialog-koncerter" hvor musikere afholder koncerter på folkeskoler og samtaler med eleverne, lader dem afprøve deres instrumenter mm. Det er WOMEXs samarbejdsorganisation "Around" som under selve WOMEX begivenheden planlægger og afvikler disse dialog-koncerter i et tæt samarbejde med et netværk, som bl.a. tæller en række nordiske spillesteder og arrangører. WOMEX fokus er verdensmusik, herunder folkemusik.

Mulige samarbejdspartnere vil foruden københavnske folkeskoler være professionelle musikere, herunder fra den nordiske huskunstnerdatabaser, hvis formål er at styrke bl.a. skolernes muligheder for at børn og unge kan møde kunst og få indblik i professionelle kunstneriske processer. Oplagte samarbejdspartnere er endvidere WOMEX og foreninger som Levende Musik i Skolerne.

Tema 4/ Nordisk Film og TV

Indledende tekst af Amalie/Niels.

Mulige samarbejdspartnere er Filmhuset og Cinemateket i samarbejde med udvalgte biografer, Nordisk Film og TV Fond, CPH:DOX, Det Kongelige Teater, Cosmic Zoom Festival, Det Nationale Fotomuseum, Fotografisk Center, FilmX, filmskolerne m.fl.

Tema 5/ Ny Nordisk scenekunst

Nordisk scenekunst har igennem det sidste årti gennemgået en dynamisk udvikling og Nordisk Kulturfestival i København sigter på at præsentere aktuelle tendenser, genrebrud og nye kunstneriske udtryk i nordisk scenekunst indenfor teater, dans, performance arts og nycirkus. Sidstnævnte udforsker grænselandet mellem kunst og idræt og er velegnet til afvikling i det offentlige rum.

Publikum er naturligvis i centrum men festivalen sætter også fokus på at styrke og udvikle den kunstneriske virksomhed i Norden og eksisterende og nye netværk mellem de professionelle aktører; skuespillere, dansere, scenografer, instruktører, koreografer, dramatikere, kompagnier, teatre, producenter, festivaler og kritikere.

Mulige samarbejdspartnere er Det Kongelige Teater, Betty Nansen, Republique samt øvrige relevante teatre og kompagnier i Norden, Nordisk teaterunion m.fl.

Tema 6/ Nordisk Design

Nordisk design og kunsthåndværk skal under festivalen præsenteres gennem udstillinger og events, eksempelvis Handmade, der fokuserer på håndlavede produkter fra hele Norden. Der skal endvidere skabes mulighed for at kunstfagsstuderende kan få lejlighed til at vise deres ting frem for et bredere publikum end de er vant til. I forlængelse heraf kan festivalens samarbejdspartnere overveje et tiltag, hvor det bedste design fra udvalgte nordiske designskoler (blandt afgangselevernes eksamensarbejder) udvælges af et professionelt dommerteam og udstilles for offentligheden. Endelig skal der etableres en markedsplads et centralt sted i byen for præsentation og salg af nordisk design og kunsthåndværk.

Mulige samarbejdspartnere er Danish Craft, Designer Zoo, Dansk Arkitektur Center, Designskolen, Arkitektskolen, Wonderful Copenhagen, turistorganisationer, Formex (Skandinaviens største, professionelle mødeplads for nordisk design, Sverige) m.fl.

Tema 7/ Nordisk Friby samarbejde

Kunst kan kaste lys på mørklagte problemer i mange samfund. Inden for litteraturen er historien er fuld af eksempler på bøger, der har skabt debat og flyttet grænser. Forfattere, der trods censurrømte regimer og tager dette ansvar på sig, fortjener ikke blot vores respekt. De

fortjener også opbakning og hjælp. Netop derfor er det væsentligt at sætte fokus på mulighederne for at styrke Norden som kulturel frizone.

Formålet med friby-ordningen er at støtte forfattere, hvis ytringsfrihed krænkes i deres hjemland. Fribyer tilbyder skiftende skribenter trygt ophold og arbejdsmulighed i to år ad gangen og er på den måde med til at værne om frie stemmer og sikre, at det ikke lykkes undertrykkende regimer at kvæle kulturlivet i deres lande. I Norge, hvor 'friby-ordningen' allerede har fungeret i 10 år, har værtskabet ikke alene hjulpet forfattere fra Zimbabwe, Yemen, Tjetjenien og Argentina med beskyttelse, men har også givet Norge en kulturel indsprøjtning og bidraget til debatten både i deres midlertidige værtsland og internationalt. Samarbejdspartnere er organisationen International Cities of Refuge Network (ICORN).

Festivalen sætter den kulturelle ytringsfrihed til debat. Programmet vil indeholde møder mellem forfulgte forfattere og oplæg om relaterede temaer til belysning af de konsekvenser som censur afstedkommer – både på lokalt plan og i en global kontekst. Mulighederne for et fælles nordisk samarbejde omkring friby-ordningen skal drøftes ligesom en udvidelse af ordningen for midlertidigt ophold til andre kunstarter også skal sættes på dagsordenen.

Mulige samarbejdspartnere er Dansk Pen, ICON (internationalt netværk af fribyer for forfulgte forfattere) samt øvrige samarbejdspartnere med fokus på nordisk friby samarbejde.

NB! Fire danske byer er pt. en del af friby-samarbejdet: Fanø, Frederiksberg, Odense og Århus. Et flertal i Københavns Kommune arbejder på at komme med i samarbejdet ved førstkommende lejlighed. Byer som Oslo, Stavanger, Stockholm og Göteborg er blandt de nordiske byer der er tilmeldt ordningen.

8/ Målgruppe

Målgruppen for festivalen er kunstnere, kulturaktører, kulturinstitutioner og -organisationer, borgere i alle aldre, som er bosiddende i regionen og i de øvrige nordiske lande samt turister.

9/ Organisation

Nordisk styregruppe

Festivalens overordnede visioner og struktur i forhold til de udvalgte temaer skitseres og fastlægges i regi af en styregruppe, som i forhold til Kulturfestivalen i København i 2011 vil bestå af repræsentanter fra Nordisk Ministerråd, Københavns Kommune, Reykjavik og Oslo. Reykjavik indgår i planlægningsarbejdet idet byen er vært for en mindre udgave af Kulturfestivalen i indeværende år mens Oslo er vært for festivalen i 2012. Derved sikres løbende erfaringsudveksling og samarbejde på tværs af de nordiske hovedstæder. Sammensætningen er styregruppen skifter i overensstemmelse med den kadence der er fastlagt for værtskabet af Kulturfestival i årene fremover.

Festivalsekretariat

Ud fra styregruppens overordnede retningslinier udvælges og nedsættes et festivalsekretariat i København, som får ansvar for at koordinere samarbejdet mellem festivalens mange samarbejdspartnere. Der skal bl.a. etableres en elektronisk platform, som kan bidrage til at sprede information og inspiration om Kulturfestivalen til interesserede og potentielle kulturaktører i de nordiske hovedstæder.

Opgaven som festivalsekretariat kan sendes i udbud men netværksorganisationen Golden Days, som også var ansvarlig for den mere folkelige del af COP15 i København i vinteren 2009 kan nævnes som en oplagt mulighed. Golden Days har stor erfaring og ekspertise med udvikling af nationale og lokale begivenheder, produktion af kulturelle oplevelser, koordinering og facilitering af netværk, kommunikation og markedsføring af kultur og udvikling af enkeltstående formidlingsplatforme som fx udgivelser, websider

og pressemøder.

Festivalens samarbejdspartnere

Under hvert tema er angivet en række mulige samarbejdspartnere til realisering af festivalens aktiviteter. Listen er vejledende og tanken er at kulturaktører og institutioner/organisationer, som ønsker at være tilkøbet festivalen grupperes efter tema og får ansvar for at udfolde de angivne temaer til et konkret festivalprogram. I denne proces vil festivalens sekretariat bistå med bl.a. koordinering, sparring og markedsføring.

Både i planlægningsfasen og under afviklingen af festivalen vil Københavns uddannelsesinstitutioner være aktive medspillere. Der vil til hvert hovedtema blive tilknyttet en praktikant, der vil sidde med i styregrupperne. Praktikanternes rolle vil blive defineret af studievejledningen på institut for kunst og kultur på KU, der også vil knytte en underviser til projektet, samt stå for at formidle informationen omkring praktikpladserne ud til de studerende. Praktikanterne vil således få et indblik i hvordan man i praksis arbejder med kulturen og vil kunne inddrage studiemiljøet i festivalen.

10/ Festival program

Op til Nordisk Kulturfestival 2011 skal der udarbejdes et program, hvor festivalens temaer er beskrevet og hvor alle aktiviteter er angivet. En elektronisk hjemmeside skal udvikles for at øge synligheden af festivalen. De nordiske turistorganisationer skal inddrages på et tidligt tidspunkt i processen og tage ansvar for at koordinere den internordiske markedsføring.

11/ Økonomi

Budgettet udarbejdes i samarbejde mellem Københavns kommune og Nordisk Ministerråd. Nordisk Ministerråd arbejder i øjeblikket på en fælles ansøgning til EU (8100.000 euro) med deadline ultimo september 2010. Nordisk Kulturfond har bevilget 0,3 mio. kr. og en ansøgning på yderligere 0,3 mio. kr. ligger pt. til behandling i Nordisk Kulturfond.

Ansøgning om bidrag til Kulturfestival 2011 på 0,4 mio. kr. fra Københavns Kommune behandles i Kultur- og Fritidsudvalget i løbet af sommer 2010 og indgår som budgetønske i Københavns Kommunes budgetforhandlinger 2011, som afsluttes i efteråret 2010. Kulturrådet Stockholm og Oslo ansøges ligeledes om bidrag til festivalen i 2011. Inden for de angivne temaer kan Kunststyrelsen ansøges om projektbevillinger.

12/ Formidling og kommunikation

- Hjemmeside udvikles og driftes af festivalens sekretariat.
- Der eksisterer allerede samarbejder på tværs af medier og mediehuse i de nordiske lande. De nordiske public service-kanaler har i et vist omfang et samarbejde, og Politiken har et samarbejde med Aftenposten m.fl. Der kan arbejdes på en udgivelse af et fælles nordisk indstik i aviserne om festivalens hovedtemaer, der udkommer i alle de nordiske lande.
- Plakat: Designskolens elever opfordres til at udarbejde forslag til plakat for Kulturfestivalen i København 2011. De indkomne forslag bedømmes af Københavns Billedkunstudvalg og udvalgte plakater trykkes og benyttes i markedsføringen af festivalen.